

บทที่ 3

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจบริเวณชายแดนไทย-พม่าเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีจำนวนรวมประมาณ 855 ราย โดยผู้วิจัยได้สำรวจและคัดเลือกจากสิ่งพิมพ์ของส่วนราชการประเภททำเนียบนามของหน่วยงานต่างๆ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานจังหวัดเชียงราย¹ และทำการสำรวจเบื้องต้นด้วยตนเอง²

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การศึกษาจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จากจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด 855 ราย โดยแยกสุ่มตามลักษณะประเภทการประกอบธุรกิจ

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดตัวอย่างรวม 205 รายที่ระดับความเชื่อมั่น 95%³ สามารถแยกตามประเภทธุรกิจได้ดังนี้

● พาณิชยกรรม	จำนวน 669 ราย	สุ่มตัวอย่าง	160 ราย
แบ่งเป็น	พาณิชยกรรมประเภทร้านค้า	จำนวน 164 ราย	สุ่มตัวอย่าง 134 ราย
	พาณิชยกรรมประเภทหาบเร่แผงลอย	จำนวน 505 ราย	สุ่มตัวอย่าง 26 ราย ⁴
● อุตสาหกรรม	จำนวน 104 ราย	สุ่มตัวอย่าง	25 ราย
● บริการ	จำนวน 82 ราย	สุ่มตัวอย่าง	20 ราย

¹ ภาคผนวก ก

² ภาคผนวก ข

³ จินตนา สุนทรธรรม, การวิจัยธุรกิจ (ลำปาง : วิทยาลัยโยนค, 2544), 19.

⁴ เนื่องจากมีการจัดระเบียบการจราจรบนถนนพหลโยธิน และห้ามมิให้หาบเร่แผงลอยจำหน่ายสินค้าบนทางเท้าและถนน จึงทำให้การเก็บตัวอย่างพาณิชยกรรมประเภทหาบเร่แผงลอยมีจำนวน 26 ราย

วิธีการศึกษา

ข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ทำมาทำการศึกษาก็รวบรวมจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทุติยภูมิ

รวบรวมข้อมูลจากการศึกษา หนังสือ วารสาร บทความ สิ่งพิมพ์ และเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนไทย-พม่า

2. ข้อมูลปฐมภูมิ

การเก็บข้อมูลปฐมภูมิจำแนกการ โดยมี 3 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นมาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม โดยสรุปผลการสัมภาษณ์แยกย่อยตามแต่ละปัจจัย การเลือกผู้ให้สัมภาษณ์จะใช้พิจารณาของนักศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจบริเวณชายแดนไทย-พม่าเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งประเภทของธุรกิจ วิธีการดำเนินธุรกิจ และขนาดของธุรกิจมีความแตกต่างกัน
- 2) การทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) โดยทำการทดสอบแบบสอบถาม 2 ครั้ง
 - 2.1) การทดสอบแบบสอบถามครั้งที่ 1 ใช้แบบสอบถามจำนวน 9 ชุด การเลือกผู้ตอบแบบสอบถามเลือกโดยใช้พิจารณาของนักศึกษาซึ่งกระจายแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจบริเวณชายแดนไทย-พม่าเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประเภทและขนาดธุรกิจ และมีวิธีการเก็บแบบสอบถาม 2 วิธี ได้แก่ การอ่านแบบสอบถามและอธิบายประกอบ พร้อมทั้งซักถามความเข้าใจของผู้ตอบต่อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม ขอคำแนะนำพร้อมเก็บข้อมูลไปในเวลาเดียวกัน จำนวน 4 ราย และให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถามเอง จำนวน 5 ราย พบว่าแบบสอบถามนี้ ยังมีข้อบกพร่องในด้านการใช้ภาษา โดยเฉพาะการใช้ศัพท์เฉพาะทางด้านธุรกิจ ซึ่งทำให้ผู้ตอบไม่เข้าใจคำถาม และเกิดความสับสนในแบบสอบถาม
 - 2.2) การทดสอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 เนื่องจากปัญหาที่พบในการทดสอบแบบสอบถามครั้งที่ 1 จึงได้มีการปรับปรุงแบบสอบถามให้ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายขึ้น โดยใช้รูปแบบภาษาที่ไม่เป็นทางการ การทดสอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 มีผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งไม่ใช่ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มเดิม จำนวน 3 ราย ซึ่งเก็บแบบสอบถามโดยการอ่านแบบสอบถามและอธิบาย สังเกตท่าทีและพิจารณาความเข้าใจของผู้ตอบ หลังการทดสอบแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้ง นักศึกษาได้สรุปผลจากการทดสอบแบบสอบถาม รวบรวมข้อบกพร่องจากการทดสอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในแบบสอบถาม โดยพิจารณาทุกคำถามในแบบสอบถามทีละข้อ

3) การเก็บแบบสอบถาม

- 3.1) การออกแบบสอบถาม⁵ เพื่อเก็บข้อมูลผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจบริเวณชายแดน ไทย-พม่าเขตอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น การสอบถามข้อมูลทั่วไป และการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจบริเวณชายแดน โดยปรับปรุงแบบสอบถามจากการทดสอบแบบสอบถามทั้ง 2 ครั้ง
- 3.2) การสร้างคู่มือ หรือ คำอธิบายประกอบแบบสอบถาม โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจบริเวณชายแดน เพื่อให้ผู้เก็บแบบสอบถามใช้ศึกษาคำถามในแต่ละหัวข้อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและสัมภาษณ์ประกอบการเก็บแบบสอบถาม และให้ผู้ตอบแบบสอบถามใช้ศึกษาประกอบการตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในทุกคำถามอย่างละเอียด โดยให้รายละเอียดในด้านความหมาย การขยายความ การยกตัวอย่างประกอบ รวมถึงประโยคคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น
- 3.3) การอบรมผู้ช่วยในการเก็บแบบสอบถาม การเก็บแบบสอบถามของการศึกษานี้ผู้ศึกษา เป็นผู้เก็บแบบสอบถามเองจำนวน 175 ชุด และผู้ช่วยเป็นผู้เก็บแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด โดยมีผู้ช่วยจำนวน 3 คน ทุกคนได้รับคู่มือประกอบแบบสอบถามคนละ 1 ชุด ทั้งหมดเป็นนักเรียนที่ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนแม่สายประสิทธิศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีประสบการณ์การเก็บแบบสอบถามจากกระบวนการวิชาโครงการงานของโรงเรียน จำนวนแบบสอบถามที่รับผิดชอบคนละ 10 ชุด การอบรมผู้ช่วยในการเก็บแบบสอบถามใช้ระยะเวลาการอบรม 1 ชั่วโมง เพื่อให้ผู้ช่วยเก็บแบบสอบถามทั้งหมดเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการเก็บแบบสอบถามอย่างละเอียด

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เบื้องต้น ผู้ประกอบการจำนวน 5 ราย และแบบสอบถาม เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจบริเวณชายแดนไทย-พม่า อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 205 ราย

⁵ ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์ข้อมูล และค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ด้วยวิธีการทางสถิติ (Descriptive Statistics) โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง (Table) ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

สำหรับลักษณะคำถามในส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจ เป็นคำถามให้เลือก 5 ระดับ เป็นแบบสอบถามแบบ Likert Scale คือ ⁶

ระดับความสำคัญ	คะแนน
ไม่มีผล	1
น้อยที่สุด	2
น้อย	3
มาก	4
มากที่สุด	5

การกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ⁷ โดยการกำหนดคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
1.00 – 1.49	ไม่มีผล
1.50 – 2.49	น้อยที่สุด
2.50 – 3.49	น้อย
3.50 – 4.49	มาก
4.50 – 5.00	มากที่สุด

⁶ กุณชาติ เวชสาร, การวิจัยการตลาด (กรุงเทพ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), 108.

⁷ เรื่องเดียวกัน